

Posudek rigorózní práce

Olga Blažková: Ženy a otázka irské nezávislosti.

Praha 2011, 152 stran + 23 strany příloh.

Základním cílem autorky předložené práce byla prezentace a zhodnocení úlohy, kterou seřály ženy v irském zápase za národní nezávislost v časovém úseku od 90. let 19. století do počátku dvacátých let 20. století, kdy Irové po mnoha, často krvavých peripetiích, v podstatě dosáhli svého cíle, když Irsko získalo status dominia. Paralelně s tímto základním faktorem je sledován i postup emancipace žen v přísně katolicky konzervativním Irsku, jehož důsledky byly v tehdejší Evropě vsutku výjimečné. V mnoha ohledech a souvislostech jde o velmi pozoruhodnou studii hodnotící vývoj vztahu nacionalismu a feminismu v Irsku ve shora uvedeném období.

Text je rozdělen do tří hlavních kapitol. V první (*Od národního obrození k militarizaci konfliktu*) autorka sleduje vývoj před první světovou válkou, kdy irské ženy postupně nalézaly své místo v národním hnutí. Speciální pozornost je věnována předním aktivistkám, hodnoceny jsou dobové problémy a události v příslušných souvislostech, ať již do byla Búrská válka, návštěva královny Viktorie v Irsku roku 1900, vznik a působnost organizace Dcery Irska, vznik strany Sinn Féin, návštěva krále Jiřího V. roku 1911, vliv socialistického hnutí či založení Irských dobrovolnických sborů.

Ve druhé kapitole, příznačně nazvané *Potíže Anglie příležitostí pro Irsko. Doba první světové války*, autorka prezentuje vývoj problému v době pro Londýn velmi kritické. Po vypuknutí první světové války svým způsobem došlo v irské společnosti k názorové polarizaci ohledně toho, zda mají Irové poskytnout podporu válečnému úsilí Británie či se postavit proti.

Ti, kdož hodlali využít „britských potíží“ se rozhodli pro krajní možnost – ozbrojené povstání, k němuž došlo o velikonočním týdnu v roce 1916. Autorka oprávněně věnuje poměrně velký prostor přípravám, vlastnímu průběhu povstání, jeho porážce i důsledkům. To vše sice v obecném rámci a souvislostech, ale s příslušným prezentováním úlohy ženských aktivistek, jejichž role se po potlačení Velikonočního povstání stala výraznější. Na tomto místě autorka pozoruhodným způsobem analyzuje metody a prostředky zvýšeného zapojení a aktivizace žen v pokračujícím irském zápase, kdy začal být kladen stále větší důraz na emancipační faktor. Závěrečná část této kapitoly je věnována vývoji v posledních dvou letech války a úspěchu Sinn Féin v prosincových volbách roku 1918.

Třetí kapitola je nazvána *Na cestě k nezávislosti (1919–1921)*, přísně vzato šlo o cestu k dominiálnímu statu, neboť plnou nezávislost Irsko získalo až roku 1937. Dlužno podotknout, že tato relativně krátká cesta byla nanejvýš trnitá, neboť byla poznamenána krvavými důsledky ozbrojeného konfliktu s britskou mocí. Základním mezníkem bylo založení Irského shromáždění (Dáil Éireann) 21. ledna 1919, který začal fungovat jako alternativa londýnskému parlamentu. Podstatnou část této kapitoly autorka věnuje hodnocení povahy a vývoje tohoto konfliktu, ve zbývající partii se pak zaměřuje na průběh mírových rozhovorů a na výsledné, pro Iry poněkud polovičaté řešení. Samostatná a speciální pozornost je pak věnována dalším osudům některých irských aktivistek.

Zcela se ztotožňuji se základními hodnoceními, dílčími závěry, charakteristikami osob, organizací i procesů, jak je prezentuje autorka. Struktura práce je promyšlená, logická a adekvátní tématu. Autorčino zaujetí i hloubka znalosti tématu jsou mimořádné. Předložený text má velmi solidní jazykovou úroveň. Práce místy trpí jistou popisností a určitým přetížením fakty, což však příliš nesnižuje vysokou kvalitu textu. Na rozdíl od jiných případů, kdy přílohy mají pouze ilustrativní funkci,

v tomto případě jsou přílohy v předložené práci součástí s důležitou vypovídací hodnotou.

Pokud jde o prameny a odbornou literaturu, z nichž autorka vyšla, reprezentují opravdu úctyhodnou základnu. Vzhledem k tomu, že ve fondech našich knihoven zdaleka nejsou k dispozici všechny potřebné tituly, musela si autorka zajistit potřebný studijní materiál během pobytů v Irsku. Sice vyšla jen z vydaných pramenů, ale v tomto případě neopomohla stranou žádnou z důležitých edic, včetně mnoha deníků, osobních vzpomínek atd. Pokud jde o odbornou literaturu, její pozornosti neunikl žádný z relevantních titulů.

Na závěr mohu s potěšením konstatovat, že Olga Blažková předložila mimořádně kvalitní práci, která je výsledkem soustředěného poctivého badatelského úsilí. Autorka prokázala schopnost samostatné odborné práce. Text splňuje veškeré požadavky kladené na rigorózní práci, proto ho doporučuji k obhajobě.

Hostivice, 7. února 2012

Prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.

Ústav světových dějin FFUK